

N:o 41.

Af Herr C. A. Larsson: Angående afskrifning af grundränta, kronotionde och indelningsverk samt med förslag till de vilkor, hvarunder sådan afskrifning bör ega rum.

Af Kongl. Maj:ts nådiga tal på Rikssalen erfor man, att Riksdagen hade att förvänta ett fullständigt förslag till ny härordning; men att förslaget om grundskatternas och indelningsverkets afskrifning ännu icke hunnit fullständigt beredas. För hvar och en, som verkligen vill att dessa begge med hvarandra sammanhängande frågor skola lösas så fort som möjligt, har det Kongl. trontalet gjort en nedslående verkan; ty ingen må numera tänka sig att majoriteten i Andra Kammaren godkänner det ena förslaget utan att veta huru med lösningen af det andra skall gestalta sig. Af dessa tvänne stora frågor är den om grundräntorna äldst och fullständigast beredd, ty redan på riksdagen 1809 kom samma ämne allvarsamt på tal och har sedan dess varit föremål för behandling snart sagdt på hvarje riksmöte, hvarjemte den undergått behandling af flerfaldiga komitéer samt varit remitterad åtskilliga gånger till kollegiernas utlåtande. Det torde sålunda icke kunna anses obilligt, om nationen otåligt väntar på frågans lösning redan under innevarande riksmöte. Då Kammarrådet Anderson redan i sistlidne September månad till Kongl. Finansdepartementet inlemnade sitt sakrika betänkande med ty åtföljande förslag, så hade man väntat, att kollegiernas utlåtande deröfver bort afgifvas så tidigt, att hinder icke mött för nådig propositions afgifvande till Riksdagen, men då så icke skett, torde skäl vara att Riksdagen icke dessmindre sättes i tillfälle att fatta sitt beslut i saken, förvissad som jag är, att de redan erhållna betänkandena och utlåtanden, hvilka kommit Riksdagen tillhanda, innehålla alla de upplysningar som kunna erfordras för frågans fullständiga bedömande.

Det synes mig sålunda icke förefinnas något rimligt skäl för sakens undanskjutande till en kommande riksdag, helst som en dylik manöver sannolikt skulle tydas så, som vore meningen att fortfarande underhålla detta tvistefråga såsom ett agitationsämne för de stundande omvalen till båda Kammarne. Blotta tanken på att en slik opinion kunde låta tänka sig, gör det olidligt för hvar och en, som på rent allvar önskar icke blott att dessa stora tvistefrågor skola genom ömsesidigt tillmötesgående blifva nöjaktigt lösta, utan ock att en enig samverkan mellan de olika partierna inom Kammarne måtte inträda i stället för den splittring, som under senare tider egt rum.

Så länge den hittills rådande olikheten i afseende på såväl landets försvar som beskattning fortfar, eger man icke något hopp om samdrägt inom de olika samhällsklasser, hvaraf representationen nu är sammansatt; ty under det de privilegierade klasserna sträfva för ett fortfarande bibehållande af sina mer eller mindre rättmätiga företrädesrättigheter, faller det sig helt naturligt, att den med indelningsverk och grundskatter betungade delen af befolkningen i sin mån sträfvar att fortast möjligt blifva likställd med sina bättre lottade gelikar. Den ofta uttalade satsen, att jordegarna köpt sina skattehemman med derå fastställda grundräntor och indelningsverk, vill jag med ett par exempel gendrifva: De åsatta grundskatterna voro efter kronovärde så obetydliga, att någon klagan öfver desamma sannolikt icke skulle försports, ifall de fortfarande fått vid skattläggningarna förblifva på sätt förhållandet är i de skånska provinserna; men genom den obilliga förvandling, som dessa grundräntor inom öfriga delar af landet undergått, hafva desamma blifvit så mångfaldigade, att deras fortfarande utgörande gränisar till obillighet. Beträffande deremot indelningsverket, så torde jag blott behöfva nämna, att då jag för omkring tjugu år sedan mottog befattningen som kompanifullmäktig vid Vestanstängs kompani varierade exercisammunition emellan 20 öre å 1 krona, hvaremot förlidet års uppbörd på dylik afgift utgjorde sju kronor 24 öre och sålunda hade mer än sjudubblats. Då de gamla knallhattsgevären utbyttes, fingo de rustande betala tretio riksdalers mellangift på hvarje gevär af den nyare modellen. Dylika omständigheter kunde icke gerna hafva tagits i beräkning vid egendomarnes inköp, och flerfaldiga likartade exempel skulle kunna anföras; men förhållandet är så väl känt, att icke någon rättänkande representant, som icke drifves af den krassaste egennyttan, bör kunna finna det underligt, om den öfvervägande delen af jordbruksbefolkningen söker afvärja de orättvisor, som alstras genom det ojämna beskattningssystem, som fordna tiders olika förhållanden framkallat.

I anledning häraf och som det af Herr Kammarrådet Anderson utarbetade förslag till grundräntornas och indelningsverkets afskrifning är så omfattande, att Riksdagen derpå kan bygga sitt beslut äfven i den händelse nå-

gon proposition från Regeringen icke skulle komma Riksdagen tillhanda; så vågar jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville för sin del besluta afskrifning af grundräntor, kronotonde och indelningsverk på de vilkor, som innefattas uti Herr Kammarrådet Albert Andersons förslag med följande modifikationer:

- a) att egare till sådana lägenheter, hvilkas grundskatt icke öfverstiger 5 kronor, må ega lika rätt med öfrige skattskyldige att aflösa grundräntan förmedelst inbetalning af densamma tiodubbla belopp;
- b) att tredje punkten på sidan 86 måtte förändras sålunda, att den som vill på en gång lösa sig fri från grundränta må ega fullgöra detta medelst räntans tiodubbla inbetalning på enahanda vilkor punkten för öfrigt bestämmer;
- c) att andra punkten på sidan 92 förändras till likhet med hvad här ofvan i Lit. b föreslagits, eller att rustnings- och roteringsskyldigheten får aflösas med tio gånger den summa, hvarför rust- eller rothållaren icke åtnjuter ersättning från staten.

Skälen till den föreslagna nedsättningen af lösesumman äro följande: att skattebonden redan förut löst hemmanet till skatte medelst räntans tiodubbla betalning; att värdet af de föreslagna afskrifningarne i det allra närmaste motsvarar värdet af den tiofaldiga inbetalningen vid tiden för afskrifningens slut; samt att den i Norge föreskrifna inlösningen af grundräntorna med 16 gånger deras belopp icke blifvit af de skattskyldige begagnad på sätt betänkandet sidan 63 upplyser.

Jag anhåller vördsamt, att denna min motion måtte remitteras till Stats-Utskottet.

Stockholm den 26 Januari 1875.

C. A. Larsson
från Östergötland.
